

Mürtedin Öldürülmesi Kur'ân'a Aykırı Mıdır?

Ömer Faruk

21 Ağu, 2024

<https://ilimvecihat.com>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِهِ
وَصَحْبِهِ اَجْمَعِیْنَ

Modernist hadis inkarcıları, mürtedin (dinden dönenin) öldürülmesi hükmünün Kur'ân'a aykırı olduğunu iddia ederek diyorlar ki;

“Kur'ân'da mürtetlerle alakalı onlardan bahseden birçok ayet olmasına rağmen (mesela Bakara 217, Âl-i İmrân 86-90 ve 106, Nisâ 137, Mâide 54) böyle bir ceza zikredilmemiş. İlgili ayetlerin tümünde, mürtetlerin sadece ahiretteki cezalarından söz edilmiş, ama öldürme ya da herhangi dünyevi/insanın vereceği bir ceza ile cezalandırılması ne doğrudan/açıkça ne de işaretlen ifade edilmiştir. Yani mürtedin cezalandırılması Allah'a/ahirete bırakılmıştır. Dolayısıyla İslam'da mürtedin öldürülmesi yoktur, Nebi (*aleyhisselam*)'ın böyle demiş olması mümkün değildir.”

Buna iki şekilde cevap verilir:

1) Riddet haddi (mürtedin öldürülmesi) son derece sahih ve manası açık hadislerle/Nebevi Sünnetle ve icma ile sabittir. Bu modernist hadis inkarcıları, Nebi (*aleyhisselam*)'a Kur'ân'ın dışında herkesi bağlayıcı başka bir vahyin gelmediğini, dindeki bütün hükümlerin sadece Kur'ân'da zikredildiğini iddia ederek sünneti reddetmektedirler. Halbuki pek çok ayet, dinin tek kaynağının Kur'ân olmayıp sünnetin de Allah tarafından vahyedildiğini, hadislerin de dinde bir hüküm kaynağı olduğunu açıkça ispat etmektedir. Bu ayetler için şu dersleri dinlemenizi tavsiye ederim (Gördüğüm kadarıyla en güçlü/susturucu delilleri zikretmişim):

Birinci ders: <https://www.youtube.com/watch?v=IUdfvc1St8> (12.53'ten itibaren)

İkinci ders: <https://www.youtube.com/watch?v=unRnduRvrRg>

Dolayısıyla riddet haddini inkar edenler aslında kendileri açıkça Kur'âna muhalefet etmektedirler.

2) Mürtetlerle alakalı ayetlerde sadece ahiretteki cezalarından söz edilmesi, dinde bu cezanın olmadığını/olamayacağını göstermez. Bilakis Kur'ânda riddet haddine işaret edilmiştir:

BAKARA 217:

“...Sizden kim dininden (İslam'dan) döner ve kafir olarak ölürse, işte onların yaptığı ameller dünyada da ahirette de boşa gitmiştir...”

Mürtedin öldürülmesi hükmünü reddedenlerin delillerinden biri olan bu ayette, aksine bu hükme işaret vardır. Şöyle ki:

وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ

“Sizden kim dininden döner ve kâfir olarak ölürse” cümlesindeki “ve” diye tercüme edilen “FE” harfi, atıf edatıdır. Yani “fe” harfi ile sonrasındaki cümle (kafir olarak ölürse) öncekine (dininden döner) atfedilmiş (bağlanmıştır.) Arapça’da ‘fe’ atıf edatı “ta’kîb”i; yani araya zaman girmemeyi, hemen ardından gelmeyi ifade eder. Binaen aleyh, ayette mürtedin ölmesi, arada bir zaman olmaksızın dinden dönmesini takip etmiştir; mürted olduktan hemen sonra ölüm gerçekleşmiştir.

Allame İbn Âşûr (rahimehullah) bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Herkes, mürtetlerin çoğunluğunun ecelinin dinden dönmenin akabinde (hemen sonrasında) gelmediğini bilmektedir. O zaman bu ayeti işiten kimse mürtedin şer’î bir ceza olarak ölümlle cezalandırıldığını bilir. Dolayısıyla ayet, mürtedin öldürülmesinin gerekliliğine delil olur.”

TEVBE 74:

“...Halbuki (münafıklar) küfür sözünü andolsun söylediler ve İslamlarından (zahiren müslüman olduktan) sonra kafir (mürted) oldular... Eğer tevbe ederlerse (imana dönerlerse) kendileri için hayırlı olur. Eğer (tevbe’den) yüz çevirirlerse Allah onlara dünyada da ahirette de acı verici bir azapla azap eder...”

Bu ayette mürtedlere hem dünyada hem de ahirette azap edileceğinden bahsediliyor. Ahiretteki azap bellidir. Dünyadaki acı verici/şiddetli azabın içerisine birçok şey girebilir. Bunlardan biri de, Allah Teala’nın onları müminlerin elleriyle öldürmesidir. Bunu Taberi, İbn Kesir, Şevkani gibi müfessirler ifade etmişlerdir. Hatta Dahhâk, Kurtubi, Nesefî, Ebu Hayyân, - Celâleyn tefsirinde- Suyûti, dünyadaki azabı sadece “katledilmeleri” diye açıklamışlardır. Nitekim Kur’ân’da “azap” kelimesi öldürmek manasında da kullanılmıştır. (Bkz: Tevbe 14, Kehf 86-87.)

Dolayısıyla mürtedin öldürülmesi asla Kur’ân’a aykırı değildir. Ayette mürtedin dünyadaki cezası mücmel/kapalı olarak ifade edilmiş, Nebi (aleyhisselam)’ın sünneti/hadisler de bunu öldürmek diye açıklamıştır.

BAKARA 54:

İsrailoğulları buzağına ibadet ederek mürted olmuşlardı. Musa (aleyhisselam)

dinden dönmelerine ceza olarak onlara “*kiminiz kiminizi öldürsün*” diye emretmişti.

NİSA 137. Ayet Mürtedin Öldürülmeyeceğine Delil Olur mu?

Riddet haddinin Kur’ân’a aykırı olduğunu iddia edenler diyorlar ki:

“Nisa 137. ayet, iman etmiş sonra küfrünü açığa çıkararak dinden dönmüş, sonra tekrar iman etmiş, sonra bir daha küfrünü açık ederek mürted olmuş, sonra da küfürlerini artırmış ve ölene kadar da küfür üzere kalarak ölmüş kimselerden bahsetmektedir. Eğer kişi dinden döndüğü için öldürülecekse, ikinci kez nasıl tekrar iman ediyor ve sonra bir daha dinden dönebiliyor? Demek ki Allah, insanın birden çok defa dinden çıkmasına müsaade etmiş, mürted diye öldürülmesini emretmemiştir. O halde dinden çıkmanın cezası ölüm olmamalıdır.”

Buna cevaben deriz ki: Bu ayette kimlerin kastedildiği hususunda birkaç görüş ileri sürülmüştür. Biz bu görüşlerden sadece, bu şüpheyi ortaya atanların ayeti açıklarken esas alabilecekleri görüşleri zikredip bunlar üzerinden bu çıkarımlarının batıl olduğunu açıklayacağız.

Bu da 2 görüştür (diğer görüşlere göre ayet bu kimselere hiç delil olmaz) :

a) Hemen sonra gelen ayetlerden anlaşılıyor ki bu ayet “münafıklar”dan bahsetmektedir. Malumdur ki münafıklar sahabilerin (*radiyallahu anhum*) yanında dilleri ve amelleriyle müslüman olduklarını gösteriyorlardı. Böylece zahirde (görünürde) iman etmiş oluyorlardı, sahabe onlara müslüman muamelesi yapıyordu. Çünkü İslam’da zahire göre hüküm verilir. Sonra bu münafıklar ayrılıp kendi içlerine döndüklerinde veya kendileri gibi münafıklarla ve kafirlerle baş başa kaldıklarında kalplerindeki küfürlerini dile dökerek dinden dönüp mürted oluyorlardı. Sonra yine müslümanlarla karşılaştıklarında İslam’ı izhar ediyorlar, sonra dediğimiz şekilde mürted oluyorlardı.

Yani ayetin söz ettiği imandan sonraki küfür (dinden dönme), bu şüpheyi ortaya atanların dediği gibi açığa çıkarılan bir riddet değildi. Çünkü münafıklar küfürlerini gizliyorlar ve açığa vurmamaya çok dikkat ediyorlardı. Söyledikleri küfür sözleri bir sahabinin kulağına ve ondan da Nebi (*aleyhisselam*)’a gitmişse böyle demediklerine dair Allah’a yemin ediyorlardı.

Kısacası mürted olan münafıklar, küfürlerini/nifaklarını açığa çıkarmamalarından ötürü dinden döndükleri bilinmediği için, yani Nebi (*aleyhisselam*) ve sahabenin yanında mürted oldukları şer’an sabit olmadığı

için öldürülmeleri söz konusu olamaz. Dolayısıyla ayet bu kimselere delil olmaz.

Evet kimi münafıklardan küfürleri açığa çıkmış, ancak Nebi (*aleyhisselam*) onları ölümle cezalandırmamıştı. (Bunun sebebini bir sonraki başka konunun yazısında açıklayacağız inşaallah.)

b) Bu ayet, iman etmiş ve sonra açıktan dinden dönmüş ve sonra aynı durumun tekrar ettiği kimselerden bahsetmektedir. Yani münafıklardan farklı olarak küfürlerini açığa vuran, dolayısıyla da mürted oldukları şer'an sabit olan mürtedlerden söz etmektedir.

İşte bu şüpheyi ortaya atanlar, ayeti bu şekilde anlayarak şöyle soruyorlar: "Bu kimselerin küfrü açığa çıkmasına rağmen neden öldürülmemişler de sonra tekrar iman edip sonra bir daha dinden dönmüşler?"

Bunun cevabı çok basittir; Dinden dönmüş kimse öldürülmeden önce tevbeye çağırılır (Tabi bu konunun ayrıntıları var, ihtilaf var. Burada böyle bilelim.) Eğer İslam'a dönmeyip küfründe inat/ısrar ederse öldürülür. Tevbe ederse öldürülmez. Tekrar iman ettikten sonra bir daha irtidad ederse yine öldürülmeden önce tevbeye davet edilir...

Bu cevabımıza karşılık şöyle deniliyor: "Bu ayet, böyle bir grubun varlığından bahsediyor. Halbuki elimizde, irtidad etmiş birinin tevbeye davet edildiği, eğer tevbe etmezse öldürüleceği, ederse bırakılacağı, tekrar iman ettikten sonra bir daha irtidad ettiği şeklinde fiili bir örnek gösteren hiçbir hadis/rivayet yok."

Deriz ki: Ayette böyle bir grubun var olduğunu gösteren/böyle anlaşılmasını gerektiren bir ifade yok. Genel bir üslup kullanılarak şöyle şöyle olan kimselerin cezası şudur denilmiştir.

Nitekim ayetin tefsirlerinde "3 kere dinden çıkmış mürtedin 4. defada tevbe ettiğinde tevbesi kabul edilir mi?" diye bir meseleye yer verilmiş ve bu konunun ihtilafı olduğu açıklanmıştır. (Taberi, Sem'âni, Beğavi ve Âlûsi tefsirlerine bakabilirsiniz.)

Ali (*radiyallahu anh*)'dan rivayet edildiğine göre O, mürtedin 3 kere tevbe'ye çağırılıp 4. defada tevbesinin kabul edilmeyip öldürüleceğini söylemiş ve bu ayeti okumuştur. Taberi'nin aktardığına göre bazı âlimler de ayetten bunu çıkarmışlardır.

İlim ehlinin çoğu ise kişi ne kadar irtidad ederse etsin her defasında

tevbesinin kabul edilip öldürülmeyeceği görüşündedirler. Taberi bu görüşleri aktardıktan sonra cumhurun görüşünü tercih etmiştir.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.